

Van de auteur van *Het schooltje van Auschwitz*

De bibliotheek van Saint-Malo

Mario Escobar

Eén dappere vrouw brengt licht in de donkerste
nacht van Frankrijks verleden

Roman

Proloog

Beste meneer Zola,

Tijd kent geen genade. Ze drukt ons terneer, buigt onze rug om ons te vernederen en ze vertraagt onze pas tot onzekere, aarzelende stappen. In het begin rennen we, maar we komen geleidelijk op een punt waar we niet eens meer kunnen lopen zonder ons aan iets vast te houden. Nadat gezondheid en schoonheid ons hebben verlaten, wordt heel langzaam alles wat ons lief is van ons afgenomen, alles wat er echt toe doet: de mensen van wie we houden – allereerst onze grootouders en ouders, dan vrienden en vervolgens, als we lang genoeg blijven leven, onze eigen kinderen.

Niemand kan de god Chronos verslaan. Er zijn geen winnaars. Naarmate we ouder worden, verliezen we stukje bij beetje ons leven, tot het laatste restje van ons wordt afgenomen op de dag dat we sterven. Het bestaan draait om de zekerheid van verlies. Ouderdom is niet het klimmen van de jaren, maar de vernietiging van alles wat ons dierbaar is. Ik observeer in uw werk dat u het vermogen hebt om het onvermijdelijke van de tijd tegen te houden. Daarom houd ik van literatuur: Chronos heeft daar geen vat op. Plato, Aristoteles, Seneca, Balzac, Tolstoj en alle auteurs die de wereld ons heeft gegeven, zijn de enigen die het verslindende monster dat alles tot een hoopje stof verpulvert, kunnen tegenhouden.

Ik ben een hartstochtelijk fan van uw boeken. Er zijn maar drie dingen waar ik echt van houd in deze wereld: mijn geliefde echtgenoot Antoine, het mooie Saint-Malo en de historische

bibliotheek waar ik werk. De bibliotheek bevindt zich in Hotel André Désilles, dat in 1628 werd gebouwd door Jean Gravé, Heer van Launay, en zijn vrouw, Bernardine Seré, kort nadat ze waren getrouwd. André Désilles, de held van Nancy, werd daar geboren en nu herbergt het de oudste en mooiste boeken van de stad. U vraagt zich misschien af waarom ik dit allemaal vertel. Wat stel ik eigenlijk voor, een provinciale bibliothecaresse die niet weet wat er in de wereld speelt, wier koninkrijk bestaat uit een oud gebouw? Ik vroeg me hetzelfde af. Misschien omdat ik verliefd werd op uw roman, *La Peste*, de hartverscheurende beschrijving van de verwoesting van een stad. Ja, meneer Zola. Ik heb gehuild om het noodlot dat uw karakters trof en Gabriëles vreselijke ziekte, maar nu zit ik in mijn eigen versie.

U zult de dingen die ik ga vertellen misschien niet geloven, of in het ergste geval kan het u niet schelen. De reden is niet om een liefdesverhaal te schrijven, of de vreselijke geschiedenis van de Duitse bezetting van Frankrijk. Integendeel, mijn hoop is dat op een dag, als de mensheid haar gezonde verstand weer terugkrijgt, de mensen zullen weten dat de enige manier om te ontsnappen aan wreedheid, liefde is. Liefde voor boeken, liefde voor mensen, en zelfs, misschien vindt u dat gek, liefde voor de vijand. Er is geen twijfel mogelijk dat liefde de meest revolutionaire keuze is die je kunt maken en om die reden ook het meest beschimpt en vervolgd is. Augustinus van Hippo's uitspraak echoot nog steeds na in mijn oren: 'Heb lief, en doe wat u wilt.'

Mijn rouw begon op dezelfde dag als mijn geluk. Het is altijd moeilijk voor mensen om met tegenslag om te gaan, alsof ongeluk alleen maar andere mensen overkomt en wijzelf buiten schot blijven. Op de dag dat Duitsland Polen aanviel en de wereld in een genadeloze oorlog stortte, trouwden Antoine en ik in de kathedraal van Saint-Vincent in onze mooie stad Saint-Malo. Dit is ons verhaal.

Jocelyn Ferrec

Deel 1

Een zomerse dag

1

De huwelijksreis

Saint-Malo, 1 september 1939

Onze goede vriend Denis Villeneuve, de bekendste boekhandelaar van Bretagne, begeleidde me naar het altaar om me weg te geven. Antoine en ik hadden elkaar twee jaar geleden ontmoet. Terwijl ik door de eerste druk van *Les Misérables* bladerde, struikelde er achter me een knappe jonge man. Een enorme stapel boeken viel als een waterval op de geschuurde houten vloer. Ik begon te glimlachen, maar zag dat hij haast had, dus ik bukte me om hem te helpen de boeken weer op te rapen. De jonge man keek op. Onze blikken kruisten elkaar op slechts enkele centimeters afstand. Zijn irissen hadden dezelfde kleur als de turquoise zee die op zomerse dagen de stranden van de stad beroerde. Ik was pas sinds een paar maanden terug in Saint-Malo. Ik had eerst gestudeerd aan de door nonnen gerunde universiteit van Bordeaux en later in Rennes, waar ik afstudeerde als taalwetenschapper. Er was bijna een decennium verstreken sinds de laatste keer dat ik in de stad was. Nadat mijn ouders waren omgekomen bij een auto-ongeluk, was er niets wat me nog aan de stad bond, maar een van de professoren in Rennes vertelde me dat er een vacature was

voor een assistent-bibliothecaris, dus ik solliciteerde, echter zonder veel hoop.

Toen ik door het lange gangpad van de kathedraal liep, kon ik mijn tranen niet langer verbergen. De familie van Antoine stond vooraan, maar ik had niemand meer. Het verdriet verdween toen ik in de ogen keek van de man die ik liefhad. Zijn donkerrode krullen vielen over zijn voorhoofd en omlijstten zijn zachte trekken. Zijn smalle lippen krulden in een bedwelmende glimlach.

De ceremonie was eenvoudig en oversteeg de schoonheid van de kathedraal. De priester verrichtte geroutineerd zijn taak.

Over een uur vertrok de trein richting Parijs en als we niet op tijd zouden zijn, verliepen onze reserveringen voor de slaapwagon en voor onze hotelkamer in het Ritz de volgende dag. Het was een flinke aanslag geweest op mijn salaris als bibliothecaresse en Antoines bescheiden verdiensten als brigadier bij de gendarmerie.

Terwijl we door het gangpad naar buiten liepen, begroette ik de gasten. Denis haalde ondertussen alvast de auto om ons naar het station te brengen.

We haastten ons de trappen van de kathedraal af, maar voor we het trottoir bereikten, kwam de regen al met bakken uit de hemel. De lucht was heel de morgen al dreigend geweest. Een gordijn van regen doorweekte ons voor we de cabriolet bereikten. Denis haastte zich om het open dak te sluiten en sprong toen terug in de oude Renault. We hotsten en botsten over de met kinderkopjes geplaveide straten van de oude, ommuurde stad naar beneden. Nadat we door de poort waren, reden we zo snel mogelijk landinwaarts richting het station.

We stopten bij de ingang en pakten onze koffers. Antoine tilde me op, zodat ik niet door de enorme plassen op straat hoefde te lopen, en droeg me over de drempel van het treinstation, in plaats van die van de huwelijks suite, zoals dat gebruikelijk is bij pasgetrouwden. We renden naar het perron. De trein blies zijn stoom over de passagiers die afscheid bleven

nemen, alsof ze bang waren dat ze nooit meer terug zouden komen. Het einde van de zomer liet Saint-Malo nogal leeg en troosteloos achter.

De duizenden zomergasten die de stranden bevolkten en de forten bezochten verdwenen elk jaar weer zodra de herfst zich aankondigde.

‘Ik zie geel en groen van jaloezie! Parijs is de mooiste stad van Europa!’

‘Niet overdrijven, Denis. Je weet heel goed dat we niet langs de Seine zullen slenteren of de Champs-Élysées zullen bezoeken en zelfs niet naar de Notre-Dame zullen gaan.’

‘Ah, de Champs-Élysées... Weet je dat de Élysées in de Griekse oudheid waren gereserveerd voor deugdzame zielen?’ Denis knipoogde naar ons nadat hij ons had geholpen om de bagage in de trein te krijgen. Hij deed altijd van die hoogdravende uitspraken, zich bewust van de onafscheidelijke band tussen het leven en de literatuur, net zoals die van de lucht met de oceaan aan de horizon.

‘Ga met ons mee,’ zei ik.

‘Het is jullie huwelijksreis. De lichtstad zal moeten wachten.’

We omhelsden onze vriend. Net toen hij op het perron sprong, kwam de trein in beweging. We leunden over de reling van het balkon en zwaaiden met onze gehandschoende handen naar hem totdat hij niet meer was dan een stipje.

Zodra de trein het station verliet, voelden we weer de grote, koude regendruppels op onze gezichten uit elkaar spatten. Onze blikken kruisten elkaar, net zoals bij onze eerste ontmoeting in de boekwinkel, en we liepen glimlachend terug naar de coupé. Het was een slaapcompartiment, maar voor we de nacht ingingen, wilden we nog dineren en toosten met champagne. Zonder het getinkel van glazen gevuld met sprankelende bubbels is een bruiloft geen echte bruiloft.

We namen plaats aan het laatste beschikbare tafeltje. Naast ons glimlachte een gepensioneerd militair naar ons. Hij had waarschijnlijk door dat ik nog steeds mijn trouwjurk droeg,

hoewel deze zo eenvoudig was dat hij ook kon doorgaan voor witzijden avondjurk.

‘Goedenavond,’ begroetten we hem.

‘Het leven gaat door,’ antwoordde hij.

Antoine trok zijn wenkbrauwen op. Hij volgde het even niet.

‘Sorry, maar wat bedoelt u?’

‘Heb je het nieuws niet gehoord?’

De militair had onze volle aandacht, de ober was nog niet gekomen. ‘Nee, we zijn minder dan een uur geleden getrouwd en meteen richting het station vertrokken,’ legde ik uit, terwijl ik me afvroeg wat de man bedoelde.

‘Duitsland is zojuist Polen binnengevallen, blijkbaar vanwege een akkefietje bij de grens. Als de Duitsers zich niet terugtrekken, zullen Frankrijk en Groot-Brittannië de oorlog verklaren aan Duitsland en zitten we opnieuw in een gewapend conflict,’ legde de man uit.

Ik was zo geschokt, dat Antoine zijn arm om me heen sloeg en mijn wang kuste.

De bejaarde man vervolgde: ‘De president van de Republiek en de premier van Engeland hebben Hitler drie dagen de tijd gegeven om de wapens neer te leggen, maar die Oostenrijkse korporaal zal zich nooit overgeven. In korte tijd heeft hij Saarland, Oostenrijk en een flink stuk van Tsjecho-Slowakije weten te bemachtigen... en hij houdt niet op.’

‘We hebben allemaal geleerd van de gebeurtenissen in de Grote Oorlog. Niemand wil nog een conflict.’

De officier haalde zijn schouders op. ‘Jij hebt niet gevochten in die oorlog, jongeman. We wonnen uiteindelijk, maar de prijs die we moesten betalen was te hoog – een bloedbad en een verloren generatie. Dingen zijn veranderd en de volgende oorlog zal nog erger zijn. Ik ben een militair, maar ik haat het om te vechten. Het doet me pijn voor de jonge mensen. Wij ouderen beginnen de oorlog, maar de jonge mannen zijn de slachtoffers.’

De ober arriveerde. Hij raadde ons een gerecht aan en bracht

toen een fles champagne. Het slechte nieuws temperde onze stemming. We proefden amper wat we aten en nipten van onze champagne zonder een toast uit te brengen. We dronken alleen maar om onze kelen te smeren die door de angst waren uitgedroogd.

Een uur later kleedden we ons in onze coupé zwiingend uit. Af en toe brak het maanlicht tussen de wolken en de regenbuien door en scheen door het raam terwijl de trein naar Parijs reed. We kusten en de tedere omhelzing van Antoine zorgde ervoor dat ik me levendiger voelde dan ooit tevoren.

‘Ze zullen je vast oproepen,’ zei ik.

‘Laten we daar nog niet aan denken. We zijn zojuist getrouwd en op weg naar Parijs. Laten we niet op de zaken vooruitlopen,’ zei Antoine, terwijl hij me met zijn kussen probeerde gerust te stellen.

We hadden geen idee dat de donkere jaren zich als stapelwolken voor een storm zouden opstapelen. Het vreemdste was dat alles hetzelfde leek als een paar uur eerder: de regendruppels die op het dak van de wagon tikten, het ritmische geluid van de metalen wielen op de rails en de velden en bossen die in de donkere nacht voorbijvlogen.

De volgende ochtend arriveerde de trein in Parijs. We hadden uitgeslapen en laat ontbeten met wat fruit. We keken naar de eindeloze landschappen, ruisende rivieren en de steden, die in de buurt van de hoofdstad steeds groter werden. We passeerden de buitenwijken van de stad, de grauwgrijze arbeidersbuurten en de middenklassewijken met bloemrijke tuinen, tot het prachtige landschap uit Balzacs *La comédie humaine* ons overweldigde. Dat was de kern, de reden dat deze prachtige stad van de liefde werd gebouwd: imponeren.

Een kruier hielp ons met onze bagage en bracht ons naar een oude, aftandse taxi. Een paar minuten later openden de

deuren van het beroemde Hôtel Ritz zich om ons te ontvangen. De luxueuze entree deed denken aan een paleis, met de smetteloos witte luifel, de portier in jacquet en hoge hoed, de piccolo's die heen en weer liepen met de koffers van de adel in gouden bagagewagens en van de middenklasse uit de provincie die naar de stad kwamen voor het avontuur van hun leven.

We liepen langs de blauwe, geborduurde tapijten en de zachte, fluwelen gordijnen met gouden kwastjes. De receptionist wees ons een kleine kamer op de tweede verdieping toe. Toen de piccolo de deur opendeed, nam Antoine me weer in zijn armen, droeg me over de drempel en legde me voorzichtig op bed.

‘Dit is geweldig,’ zei ik toen we weer alleen waren. ‘Denk je echt dat we ons dit kunnen veroorloven?’

‘Nee, lieverd, maar we trouwen maar één keer. Vandaag vieren we het leven en onze gezondheid, en dat is het enige wat telt.’

Nadat we ons hadden laten wegzinken in een oceaan van zijden lakens, dachten we en kleedden we ons aan. We wilden naar de boekenstalletjes voor ze dichtgingen. De boekenstalletjes aan de oevers van de Seine stonden daar al sinds de zestiende eeuw. Ze waren bestand geweest tegen kerkcensuur, religieuze oorlogen, de Franse Revolutie, het rijk van Napoleon en de Grote Oorlog.

Het was een aangename, bijna koele middag toen we richting de rivier wandelden. Sommige van de houten stalletjes waren al gesloten, maar we konden toch nog door een aantal boeken heen bladeren en kochten er een paar van François Villon, Charles Perrault en George Sand.

We vonden een cafeetje in de buurt en gingen aan een tafeltje zitten. We lazen fragmenten uit de boeken en keken naar de voetgangers in het licht van de avondzon die eindelijk was doorgebroken.

‘Ik kan niet geloven hoe goed deze bewaard zijn gebleven,’ zei ik.

‘Het zijn boeken van dode mensen,’ zei Antoine om me uit de tent te lokken.

‘Boeken hebben geen eigenaren; het zijn vrije bronnen die we tijdelijk vast mogen houden. Kijk eens naar deze. Er staat een naam van een vrouw in en het is gedateerd op 1874, maar nu heb ik het in mijn handen en misschien zal het over honderd jaar door een andere vrouw worden gelezen. Elke keer dat iemand een boek opent, komt het nog een keer tot leven. De personages ontwaken en beginnen opnieuw te acteren.’

‘Je hebt het altijd maar over *La comédie humaine*... Ik begrijp niet wat je in Balzac ziet. Hij was een bedrieger, een gewiekste handelaar in woorden.’

‘Maar zijn niet alle schrijvers zo?’ vroeg ik met opgetrokken wenkbrauwen. Ik hield er niet van hoe de literaire wereld en Antoine sommige boeken classificeerden als literatuur en andere schrijvers degradeerden tot tweederangs auteurs.

‘Bedriegers of handelaren in woorden?’

‘Beide.’

‘Het leven zelf is al een leugen, mijn liefste. We worden geboren, we denken dat we het eeuwige leven hebben en dan verdwijnen we voor altijd...’

Mijn gezicht betrok. Ik hield er niet van om over de dood te praten. Voor Antoine was de dood maar een abstract idee, maar voor mij was hij de vage herinnering aan mijn ouders. Mijn borst deed opeens pijn. Ik werd al weken geplaagd door een hardnekkige hoest en soms kon ik niet genoeg lucht krijgen.

‘Gaat het wel?’ vroeg Antoine toen mijn aanhoudende hoesten niet echt leek te helpen om mijn keel schoon te krijgen. Hij gaf me een smetteloos witte zakdoek en ik hoestte erin. De zakdoek kleurde rood, maar ik stopte hem in mijn zak voordat hij het merkte. Ik wilde niet dat Antoine zich zorgen maakte. Ziekte en de dood zitten ons sinds onze geboorte op de hielen. Om aan hun greep te ontsnappen, moeten we steeds harder rennen. En in die tijd, op die dag in Parijs, waren boeken de enige ontsnappingsmogelijkheid die mijn ziel konden verdoven.

Een dodelijke omhelzing

Saint-Malo, 2 januari 1940

De winter leek erop uit te zijn om Saint-Malo koste wat kost te vernietigen. Elke ochtend trok ik, ondanks mijn ziekte, warme kleren aan en klom ik op de muur. Ik keek naar de golven die tegen de stenen barrière tussen de zee en de stad aansloegen. De oceaan weigerde zijn eeuwenlange missie, om de straten van het oude vissersdorp dat nog gesticht werd door de Galliërs te overspoelen, op te geven. De dokter had me geadviseerd om mezelf bloot te stellen aan de koude, schone lucht om mijn klachten te verminderen, maar ik werd steeds zwakker en kon vaak geen lucht krijgen tussen mijn hoestbuien door. Ik haalde het middeleeuwse gedicht 'Laüstic' van Marie de France tevoorschijn en las dat terwijl de koude noordelijke lucht en de zoute oceaanspray mijn gezicht verfristen. Het verhaal over twee ridders die van dezelfde vrouw houden is hartverscheurend: de mooie vrouw wier liefde voor haar hatelijke echtgenoot is bekoeld, en haar kuise minnaar die tevreden is met de gesprekken door het raam op warme zomeravonden. Het was op dat moment een metafoor voor mijn eigen ziekte. Als haar echtgenoot achterdochtig wordt, zegt ze

dat ze 's nachts in de tuin luistert naar een nachtegaal. De man geeft de opdracht om de nachtegaal te vangen en stopt hem in een kooi. Wanneer de vrouw hem smeekt om de vogel te bevrijden, doodt hij hem, gooit hem naar haar en bevuilt haar jurk met bloedspetters – het bloed is net zo rood als dat wat uit mijn neus en mond stroomt.

Die morgen leidde het gebulder van de oceaan me af van het lezen. Ik trok mijn jas dicht om me heen en liep met het gedichtenbundeltje in mijn zak naar de bibliotheek. Ons appartement bevond zich een paar honderd meter bij Hotel André Désilles vandaan. Ik duwde de deur open en ging naar binnen. Ik wist dat er vanwege het weer maar weinig bezoekers zouden zijn, maar ik gaf de voorkeur aan het gezelschap van boeken boven de eenzaamheid van ons appartement.

Ik hing mijn jas aan de houten haak. Het licht was aan en Céline Beauvoir zat al aan haar bureau. Ze was een jaar geleden met pensioen gegaan en liet het beheer van de bibliotheek aan mij over, maar dat weerhield haar er niet van om de ochtenden in het gebouw door te brengen, me te helpen met het kaartsysteem en het herstellen van de beschadigde exemplaren.

‘Waarom kom je met dit weer?’ vroeg ze. ‘Je moet goed voor jezelf zorgen. Je gezondheid is een geschenk en iets om zuinig op te zijn.’

‘En dat is nou precies een geschenk dat ik niet heb gekregen,’ antwoordde ik terwijl ik moeizaam ademhalend onderuitgezakt achter mijn bureau ging zitten.

‘Je bent nog jong. Die tuberculose zal je er niet onder krijgen. Heb vertrouwen.’

‘Ik vraag me af wat vertrouwen is,’ zei ik, terwijl ik mijn bril opzette en de lijst bekeek van boeken die nog niet waren ingeleverd. Céline was een zeer vrome vrouw, iets wat mijn begrip totaal te boven ging. In mijn ogen had geloof altijd op gespannen voet gestaan met boeken.

‘Was jouw familie niet christelijk?’ vroeg ze.

Haar vraag was zo direct dat ik wegkeek, omdat ik niet wilde

dat ze mijn verwarring zag. ‘Ja, beide kanten stammen af van de hugenoten. Ik ging naar de kerk toen ik klein was, maar ik verliet het geloof nadat mijn ouders stierven. Mijn tante stuurde me naar een school die werd geleid door nonnen, maar hun strengheid overtuigde me ervan dat de waarheid alleen in boeken was te vinden.’

De oudere vrouw glimlachte. Ze straalde een diepe innerlijke rust uit. ‘Boeken kunnen zeker helpen om de juiste vragen te stellen, maar ze geven zelden ook de antwoorden, lieve vriendin.’

Ik liet mijn hoofd zakken en verborg mezelf achter de hoge stapels boeken op mijn bureau. Nu Antoine zeker werd opgeroepen, mijn ziekte erger werd en er overal de dreiging van oorlog in de lucht hing, wilde ik niet denken aan de dood of iets wat daarop leek.

Er werd op de deur geklopt. Een jongen die niet ouder was dan een jaar of dertien kwam binnen. Ondanks de koude wind die langs de bibliotheekmuren waaide, droeg hij een schooluniform met een korte broek.

‘Mevrouw Ferrec, Denis de boekhandelaar heeft me gestuurd.’

Ik glimlachte naar de jongen, die me al enkele minuten onzeker aankeek.

‘Ja, ga maar verder,’ moedigde ik hem aan.

‘De boekhandelaar, meneer...’

‘Ja, ik ken hem.’

‘Hij vertelde me dat bibliotheken en boekwinkels voor de armen zijn. Ik hou van tekenen en schetsen. Misschien hebt u boeken die over tekenen en schilderen gaan.’

Ik wees naar een paar schappen. Voor niet-ingewijden kan de bibliotheek een niet te ontcijferen labyrint zijn, maar ons systeem volgde eigenlijk een ordelijk cirkelvormig ontwerp: de oudste boeken stonden in het midden. De meest kostbare exemplaren stonden achter slot en grendel.

‘Dank u wel,’ zei hij.

‘Als je er een of twee hebt gekozen, geef je me je naam en adres, zodat ik een kaart voor je kan maken.’

De jongen liep behoedzaam naar een van de schappen en staarde met open mond naar een boek. Hij nam het exemplaar mee naar een van de tafels en zou de rest van de morgen doorbrengen met lezen, zich niet bewust van zijn omgeving.

Céline kwam naar me toe en glimlachte. ‘Ik hoop dat ik je niet heb beledigd. Ik bedoelde niets met mijn vragen. Ik wilde je alleen opvrolijken en soms is hoop het enige wat ons kan beschermen tegen gek worden. Het leven zit zo vol beproevingen en ik kan je verzekeren dat ik nog geen anker heb gevonden dat tot de bodem van alle dieptes reikt.’

‘Dank je, Céline. Je hebt me absoluut niet beledigd. Het is alleen zo dat als je over religie praat ik altijd aan mijn onfortuinlijke ouders moet denken. Ze gingen op vakantie en kwamen nooit meer terug. Wanneer je iemand op zo’n manier verliest, blijf je verwachten dat ze elk moment kunnen thuiskomen.’

‘Wees zijn is een van de moeilijkste dingen om overheen te komen, vooral als dat gebeurt wanneer je hele leven nog om je ouders draait. Wij leven door hun dood meer uit angst dan met verdriet. Het maakt dat we ons onzeker voelen, wetende dat het verleden niet meer bestaat en dat de kern van ons leven bestaat uit het verhaal dat we onszelf vertellen.’

‘Ik ben bang.’ De woorden ontsnapten me terwijl ik begon te huilen.

‘We gaan allemaal dood, schat. Daar ontsnapt niemand aan.’ Céline klopte met haar koude, benige handen op mijn rug.

‘Dat is makkelijk gezegd als de dood ver weg is. Heb je enig idee hoe dat voelt? Elke nacht sluit ik mijn ogen en ben ik bang dat ik ze nooit meer zal opendoen. De dood is het einde; ik zal daarna niets meer voelen, nooit meer de oceaan te zien krijgen, geen donkere grijze wolken of deze kamer vol met prachtige boeken.’

‘Je hebt gelijk. Daar heb ik niet bij stilgestaan. En toch denk ik dat we te weinig met de dood bezig zijn, want dat schrikt

ons af. Maar oud worden is een manier om beetje bij beetje te sterven tot je geest je toestaat om je zwakke, ziekelijke lichaam in een laatste ademtocht te verlaten.'

'Daar ben ik nog niet klaar voor,' snikte ik. 'Deze boeken en de liefde van Antoine zijn het enige wat me staande houdt. We brengen elke namiddag door in de serre waar we thee drinken en samen lezen. Soms stopt hij en kijkt hij naar me. Dan pakt hij mijn hand vast alsof hij zichzelf ervan wil overtuigen dat ik er nog steeds ben. Dan gaan we verder met lezen, ieder van ons in ons eigen boek, hand in hand. De mijne zijn altijd koud en die van hem warm en veilig, tot de zon ondergaat en ik alleen de nacht moet trotseren.'

'Kind, leef niet in het verleden of met vrees voor de toekomst. Blijf gewoon in het heden, waar de zon nog steeds schijnt.'

De jongen sloop naar ons toe. Het boek dat hij droeg, deed hem bijna over de oude hardhouten vloer zweven, die geen eens kraakte. Zijn open gezicht straalde van levenslust en even stakte mijn adem en benijdde ik hem. Toen glimlachte hij. Zijn jeugdigheid bracht mij terug naar mijn dagelijkse taak.

'Mag ik deze lenen? Mijn naam is Pierre...'

Ik glimlachte en vulde zijn kaart in, waarna hij wegging.

De rest van de morgen ging snel voorbij. Dat was het grote voordeel van werken. Thuisblijven gaf me het gevoel nutteloos en incapabel te zijn.

Op weg naar huis stopte ik voor een banketbakkerij en bewonderde ik alle lekkernijen in de etalage. Ik kocht een paar koekjes en at er onderweg alvast eentje op. Dat smaakte goed en leidde me voor een ogenblik af. Toen sleepte ik mezelf de trap op, vechtend voor elke ademteug. Ik hoopte dat Antoine al thuis was, zodat we bij het raam konden gaan zitten om te lezen. Boeken verlichtten de pijn in mijn ziel en hielden

de wacht voor de naderende ontmoeting met de dood. De met stof overtrokken omslagen maakten me onkwetsbaar en onsterfelijk, net zoals de personages op de pagina's.

**Terwijl Frankrijk wordt verscheurd door oorlog, is een
moedige bibliothecaresse vastbesloten om zo veel
mogelijk boeken te redden**

Frankrijk, 1939. Wanneer de nazi's het stadje Saint-Malo bezetten, vernietigen zij alles wat onwenselijk wordt geacht, waaronder een heleboel boeken. Bibliothecaresse Jocelyn Ferrec gebruikt haar positie om haar dorpsgenoten moed en hoop te geven en tegelijkertijd zo veel mogelijk boeken te redden van de brandstapel, ook al zet ze hiermee haar leven op het spel.

Jocelyns echtgenoot Antoine zit ondertussen gevangen in een Duits kamp. Terwijl Jocelyn wanhopig wacht op een bericht van hem, schrijft ze in het geheim brieven naar de beroemde auteur Emile Zola, in de hoop dat haar verhaal ooit een groot publiek zal bereiken.

Mario Escobar (Madrid, Spanje) studeerde geschiedenis. Eerder schreef hij de bestseller *Het schooltje van Auschwitz* en *Vlucht uit Parijs*. Zijn werk is in meer dan tien talen vertaald.

NUR 302

ISBN 9789029732604

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT